

**Promocja zdrowia
i edukacja zdrowotna
w świetle
nowej podstawy programowej
dla dyrektorów i szkolnych
koordynatorów promocji zdrowia**

**Doradca metodyczny z biologii
mgr Grażyna Skirmuntt**

Matematyka zdrowia

- Co drugi Polak deklaruje, że on sam bądź ktoś z jego rodziny choruje lub leczy się z powodu chorób układu krążenia
(http://www.zdrowemiasto.pl/_czas/index.php?art=95)
- Co drugi Polak umiera na zawał serca. Miażdżyca coraz częściej występuje już u dzieci i młodzieży.
(http://miasta.gazeta.pl/bialystok/1,85677,5977097,Zadbaj_o_serce.html)
- Co trzeci dorosły Polak cierpi na otyłość.
(<http://www.pulsmedycyny.com.pl/index/archiwum/1961,trzeci,doros%C5%82y,polak.html>)
- Co trzeci Polak choruje na cukrzycę. (http://vitalia.pl/artyku124_Profilaktyka_w_cukrzycy_sm_1.html)

... cd.

- Blisko 1/3 dorosłych Polaków cierpi na nadciśnienie tętnicze.
(<http://www.biomedical.pl/zdrowie/nadcisnienie-tetnicze-fakty-i-liczby-88.html>)
- Co czwarty Polak (Polka) zachoruje na raka, a co piąty straci życie z powodu nowotworu.
(www.diagnosis.pl/polski-komitety-zwalczania-raka-5183.html)
- Co dziesiąty Polak ma depresję. Co trzeci polski licealista ma objawy depresji.
(<http://smutninastoletni.blox.pl/2007/02/Co-dziesiaty-Polak-ma-depresje.html>)
- Co trzeci dorosły Polak ma problemy ze słuchem, a co szósty uczeń ma zaburzenia słuchu.
(www.rynekzdrowia.pl)

... cd.

- 73% Polaków przyznaje się do prowadzenia siedzącego trybu życia
(www.pzu.pl)
- Co 10 uczniów szkoły średniej jest zwolniony z zajęć wychowania fizycznego (
http://www.roztocze.net/newsroom.php/18389_Zwolnienia_na_macie_.htm)
- Codziennie 3 osoby w Polsce dowiadują się, że są zakażone wirusem HIV. Ponad 20 tysięcy osób zakażonych HIV, nie wie o swoim zakażeniu.
(<http://www.gdansk.pl/nasze-miasto,97,10634.html>)

Ćwiczenie I

Instrukcja wykonania ćwiczenia:

*Proszę w zespołach zastanowić się i wypisać **zalety** (korzyści) i **wady** (trudności) przyjętego w starej podstawie programowej rozwiązania wprowadzającego ścieżkę edukacyjną – edukacja prozdrowotna*

Edukacja prozdrowotna w praktyce szkolnej	
Zalety (korzyści)	Wady (trudności)

***Istniejące systemy dają
doskonałe rezultaty.***

***Jeżeli potrzebne jest coś
innego, należy zmienić
system.***

Sir Christopher Ball

Brytyjski raport na temat zwiększenia dostępu do wyższego wykształcenia.

**Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 23 grudnia 2008 r.
w sprawie podstawy programowej wychowania
przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego
w poszczególnych typach szkół**

(Dz. U. z 2008r., Nr 4, poz. 17)

Co to za dokument?

Podstawa programowa to zapis tego, czego państwo zobowiązuje się nauczyć przeciętnie uzdolnionego ucznia

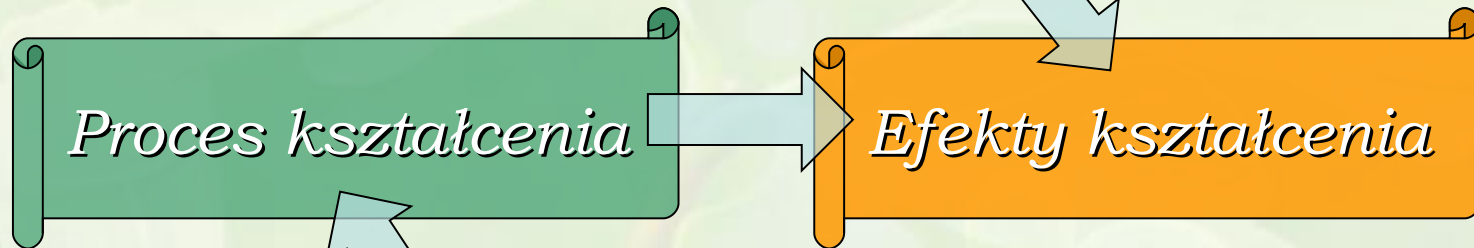
Podstawa programowa opisuje efekty kształcenia po każdym etapie edukacji

Nowa podstawa programowa zastąpi także standardy wymagań egzaminacyjnych

Co się zmieniło?

Nowa podstawa programowa
kształcenia ogólnego

Stara podstawa programowa
kształcenia ogólnego

Koncepcja nowej podstawy

- Gimnazjum – kluczowy etap edukacyjny w kształceniu ogólnym, kształcenie przedmiotowe
- Spójność programowa - trzyletni cykl w gimnazjum i roczny cykl w szkole ponadgimnazjalnej (zakres podstawowy)
- Cykl gimnazjalny objęty egzaminem powszechnym (gimnazjalnym)
- Kumulatywność treści - na wyższym etapie edukacyjnym obowiązują wymagania z etapów poprzednich.
- Zakres rozszerzony – przygotowanie do matury

Struktura dokumentu

Stara podstawa

- Cele edukacyjne
- Zadania szkoły
- Treści nauczania
- Osiągnięcia

Nowa podstawa

- Cele kształcenia –
wymagania ogólne
- Treści nauczania –
wymagania szczegółowe

Długość dokumentu

Stara podstawa

- Dość krótka

Nowa podstawa

- Znacznie dłuższa

*Czy ilość materiału
nauczania jest
większa?*

Język dokumentu

Stara podstawa

- Bardzo ogólne i „pojemne” sformułowania
- Opis tego czego należy uczyć

Nowa podstawa

- Precyzyjny język wymagań oparty na czasownikach operacyjnych
- Opis tego co uczeń ma umieć

Ścieżki edukacyjne

Stara podstawa

- Odrębne podstawy programowe do ścieżek edukacyjnych
- W ramowych planach nauczania brak godzin na realizację ścieżek edukacyjnych
- Treści ścieżek były wymagane na egzaminach zewnętrznych

Nowa podstawa

- Większość treści ścieżek edukacyjnych została włączona do podstaw programowych poszczególnych przedmiotów.

Czy oznacza to zmniejszenie czy zwiększenie rangi np. edukacji prozdrowotnej czy ekologicznej?

Jak to ze ścieżkami było ...

„Stara” podstawa programowa:

- „Ścieżka edukacyjna – należy przez to rozumieć zestaw treści i umiejętności o **istotnym znaczeniu poznawczym i wychowawczym**, których realizacja może odbywać się w ramach nauczania przedmiotów lub w postaci odrębnych zajęć.”*
- „Dyrektor szkoły zapewnia uwzględnienie problematyki ścieżek edukacyjnych w szkolnym zestawie programów nauczania. Realizację ścieżek zapewniają nauczyciele wszystkich przedmiotów, którzy do własnego programu włączają odpowiednio treści danej ścieżki.”*

... cd.

II etap edukacyjny – klasy IV – VI

„Częściowej realizacji tych treści można dokonać w czasie odrębnych, modułowych, kilkugodzinnych zajęć. Dotyczy to zwłaszcza ścieżki edukacyjnej Wychowanie do życia w społeczeństwie”. (moduł Wychowanie do życia w rodzinie)

III i IV etap edukacyjny – gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalne

„Częściowej realizacji tych treści można dokonać w czasie odrębnych, modułowych, kilkugodzinnych zajęć.”

Szkolna rzeczywistość

- Brak w ramowych planach nauczania godzin na realizację ścieżek edukacyjnych.
- Dowolność włączania przez nauczycieli treści ścieżek edukacyjnych do programów nauczania.
- Dokumentowanie realizacji treści ścieżek edukacyjnych.
- Kontrola faktycznej realizacji treści ścieżek edukacyjnych
- Brak możliwości (zwłaszcza w gimnazjum i liceum) organizowania kilkugodzinnych zajęć modułowych.
- Fakultatywność udziału uczniów w zajęciach pozalekcyjnych (zajęcia modułowe) i wychowania do życia w rodzinie
- Przygotowanie merytoryczne nauczycieli

Ćwiczenie II

Instrukcja wykonania ćwiczenia:

Proszę w zespołach odszukać w nowej podstawie programowej treści odpowiadające treściom dawnej ścieżki edukacja prozdrowotna.

Proponowana forma zapisu:

*Treść z dawnej podstawy programowej (materiał ksero)
– etap edukacyjny - przedmiot – numer wymagania
szczegółowego*

np.:

4.3) higiena pracy umysłowej i snu (III etap edukacyjny)
*– III etap edukacyjny (gimnazjum) – biologia -
wymaganie szczegółowe VII.9)*

Nowa podstawa programowa

Ważnym zadaniem szkoły na III i IV etapie edukacyjnym jest także **edukacja zdrowotna**, której celem jest rozwijanie u uczniów postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi oraz umiejętności tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu.

Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez:

- 1) szkolny zestaw programów nauczania, który uwzględniając wymiar wychowawczy, obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego;
- 2) program wychowawczy szkoły, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym;
- 3) program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym.

Szkolny zestaw programów nauczania, program wychowawczy szkoły oraz program profilaktyki tworzą spójną całość i muszą uwzględniać wszystkie wymagania opisane w podstawie programowej. Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno **całej szkoły**, jak i **każdego nauczyciela**.

	Szkoła podstawowa		Gimnazjum	Szkoły ponadgimnazjalne
	klasy I-III	klasy IV-VI		
Edukacja społeczna	X			
Edukacja przyrodnicza	X			
Edukacja polonistyczna	X			
Zajęcia komputerowe	X	X		
Zajęcia techniczne	X	X	X	
Wychowanie fizyczne	X	X	X	X
Etyka	X	X	X	X
Język polski		X	X	
Język obcy nowożytny		X	X	X
Muzyka		X	X	
Historia i społeczeństwo		X		
Przyroda		X		X
Wychowanie do życia w rodzinie		X	X	X
Wiedza o społeczeństwie			X	X
Geografia			X	X
Biologia			X	X
Chemia			X	X
Fizyka			X	
Informatyka			X	X
Edukacja dla bezpieczeństwa			X	X
Podstawy przedsiębiorczości				X

Edukacja zdrowotna w nowej podstawie programowej

I. Podstawa programowa kształcenia ogólnego z:

- Przyrody (II etap edukacyjny)
- Biologii
- Wychowania fizycznego
- Edukacji dla bezpieczeństwa
- Wychowania do życia w rodzinie

II. Szkolny program profilaktyki

III. Szkolny program wychowawczy

Stara podstawa programowa

Gimnazjum - Biologia

Treści nauczania:

- 4. Stan zdrowia i choroby. Przykłady chorób zakaźnych oraz patologii w działaniu narządów; elementy epidemiologii, profilaktyki i **leczenia omawianych chorób.***

Gimnazjum – Edukacja prozdrowotna

Treści nauczania – 8 ogólnych punktów np.:

- 1.2) hałas, nadmierne nasłonecznienie*
- 5. Zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu – podejmowanie odpowiedzialnych wyborów.*

Biologia - Gimnazjum

VII. Stan zdrowia i choroby. Uczeń:

- 1) **przedstawia** znaczenie pojęć „zdrowie” i „choroba” (zdrowie jako stan równowagi środowiska wewnętrznego organizmu, zdrowie fizyczne, psychiczne i społeczne; choroba jako zaburzenie tego stanu);
- 2) **przedstawia** negatywny wpływ na zdrowie człowieka niektórych substancji psychoaktywnych (tytoń, alkohol), narkotyków i środków dopingujących oraz nadużywania kofeiny i niektórych leków (zwłaszcza oddziałujących na psychikę);

(EPZ –

T8)

- 3) **wymienia** najważniejsze choroby człowieka wywoływane przez wirusy, bakterie, protisty i pasożyty zwierzęce oraz **przedstawia zasady profilaktyki** tych chorób; w szczególności **przedstawia** drogi zakażenia się wirusami HIV, HBV i HCV oraz HPV, zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez te wirusy oraz **przewiduje** indywidualne i społeczne skutki zakażenia;
- 4) **przedstawia** czynniki sprzyjające rozwojowi choroby nowotworowej (np. niewłaściwa dieta, tryb życia, substancje psychoaktywne, promieniowanie UV) oraz **podaje** przykłady takich chorób;

... cd

5) **przedstawia** podstawowe zasady profilaktyki chorób nowotworowych;

(EPZ – T 5 i

6)

6) **uzasadnia** konieczność okresowego wykonywania podstawowych badań kontrolnych (np. badania stomatologiczne, podstawowe badania krwi i moczu, pomiar pulsu i ciśnienia krwi);

(EPZ – T 5 i

6)

7) **analizuje** informacje dołączane do leków oraz **wyjaśnia**, dlaczego nie należy bez wyraźnej potrzeby przyjmować leków ogólnodostępnych oraz dlaczego antybiotyki i inne leki należy stosować zgodnie z zaleceniem lekarza (dawka, godziny przyjmowania leku i długość kuracji);

8) **przedstawia** podstawowe zasady higieny;

(EPZ –

T1)

9) **analizuje** związek pomiędzy prawidłowym wysypianiem się a funkcjonowaniem organizmu, w szczególności wpływ na procesy

Przyroda – II etap edukacyjny

9. *Zdrowie i troska o zdrowie. Uczeń:*

- 1) *podaje przykłady negatywnego wpływu wybranych gatunków zwierząt, roślin, grzybów, bakterii i wirusów na zdrowie człowieka, wymienia zachowania zapobiegające chorobom przenoszonym i wywoływanym przez nie;*
- 2) *wymienia zasady postępowania z produktami spożywczymi od momentu zakupu do spożycia (termin przydatności, przechowywanie, przygotowywanie posiłków);*
- 3) *wymienia zasady prawidłowego odżywiania się i stosuje je;*
- 4) *podaje i stosuje zasady dbałości o własne ciało (higiena skóry, włosów, zębów, paznokci oraz odzieży);*

... cd.

- 5) *charakteryzuje podstawowe zasady ochrony narządów wzroku i słuchu;*
- 6) *wyjaśnia znaczenie ruchu i ćwiczeń fizycznych w utrzymaniu zdrowia;*
- 7) *podaje przykłady właściwego spędzania wolnego czasu, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa w czasie gier i zabaw ruchowych oraz poruszania się po drodze;*
- 8) *opisuje zasady udzielania pierwszej pomocy w niektórych urazach (stłuczenia, zwichnięcia, skaleczenia, złamania, ukąszenia, użądlenia), potrafi wezwać pomoc w różnych sytuacjach;*

... cd.

- 9) *podaje przykłady zachowań i sytuacji, które mogą zagrażać zdrowiu i życiu człowieka (np. niewybuchy i niewypały, pożar, wypadek drogowy, jazda na tyżwach lub kąpiel w niedozwolonych miejscach);*
- 10) *wyjaśnia znaczenie symboli umieszczonych np. na opakowaniach środków czystości i korzysta z produktów zgodnie z ich przeznaczeniem;*
- 11) *wymienia podstawowe zasady bezpiecznego zachowania się w domu, w tym po sługiwania się urządzeniami elektrycznymi, korzystania z gazu, wody;*
- 12) *wyjaśnia negatywny wpływ alkoholu, nikotyny i substancji psychoaktywnych na zdrowie człowieka, podaje propozycje asertywnych zachowań w przypadku presji otoczenia;*
- 13) *wymienia zasady zdrowego stylu życia i uzasadnia konieczność ich stosowania.*

Wychowanie fizyczne inaczej

W-F – zasadnicze zmiany

1. Zapis treści w języku wymagań szczegółowych

Konsekwencje:

- zdefiniowanie efektów kształcenia
- ograniczenie oferty programowej
- zdefiniowanie wspólnego dla wszystkich standardu cywilizacyjno-edukacyjnego odwołujący się do wartości i czynności z zakresu kultury fizycznej
- precyzyjne wyznaczenie zakresu edukacyjnej odpowiedzialności nauczycieli wychowania fizycznego

... cd.

2. Zmiana sposobu organizacji zajęć

... cd.

3. Poszerzenie treści wychowania fizycznego o wymagania szczegółowe z zakresu edukacji zdrowotnej

Oczekiwania:

- wychowanie fizyczne pełni wiodącą rolę w edukacji zdrowotnej uczniów
- wspiera rozwój fizyczny i poszerza potencjał zdrowotny
- przygotowuje do dokonywania wyborów korzystnych dla zdrowia
- tworzy obyczaj aktywności fizycznej

W-F - nowe rozwiązania

- W I etapie edukacyjnym wyodrębniono obszar „**wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna**”.
- W III i IV etapie edukacyjnym wyodrębniono blok tematyczny „**edukacja zdrowotna**”.
- Dla II, III i IV etapu edukacyjnego zapisano, że „**wychowanie fizyczne pełni wiodącą rolę w edukacji zdrowotnej**”.
- Nauczyciele wychowania fizycznego, po odpowiednim doszkoleniu, będą pełnić rolę koordynatorów edukacji zdrowotnej.
- Realizacja bloku edukacja zdrowotna z puli zajęć do wyboru.

W-F – obszary edukacji zdrowotnej

Obszary tematyczne zawarte w podstawie programowej wychowania fizycznego dla III i IV etapu edukacyjnego:

- Aktywność fizyczna, praca i wypoczynek, żywienie
- Rozwój fizyczny w okresie dojrzewania i młodości.
- Dbłość o ciało, bezpieczeństwo, choroby.
- Zdrowie i dbłość o nie.
- Zdrowie psychospołeczne i umiejętności życiowe.

W-F – I etap edukacyjny

Treści nauczania – klasa I SP:

- 3) dba o to, aby prawidłowo siedzieć przy ławce, przy stole itp.
- 4) wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia i że można im zapobiegać poprzez: szczepienia ochronne, właściwe odżywianie się, aktywność fizyczną, przestrzeganie higieny; właściwie zachowuje się w sytuacji choroby;
- 5) wie, że nie może samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych (np. środków czystości, środków ochrony roślin)

... cd.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe na koniec klasy III SP.

Uczeń:

- 4) *W zakresie bezpieczeństwa i edukacji zdrowotnej:*
- a) *dba o higienę osobistą i czystość odzieży,*
  - b) *wie, jakie znaczenie dla zdrowia ma właściwe odżywianie się oraz aktywność fizyczna,*
  - c) *wie, że nie może samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych niezgodnie z przeznaczeniem*
  - d) *przestrzega zasad bezpiecznego zachowania się w trakcie zajęć ruchowych (...),*
  - e) *potrafi wybrać bezpieczne miejsce do zabaw i gier ruchowych, wie do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia.*

W-F – II etap edukacyjny (kl. IV – VI)

Treści nauczania – wymagania szczegółowe. Uczeń:

3.3) *omawia zasady aktywnego wypoczynku.*

4.1) *omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia,*

4.4) *omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach,*

4.5) *omawia sposoby ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem*

W-F – III etap edukacyjny (gimnazjum)

7. Edukacja zdrowotna. Uczeń:

- 1) wyjaśnia, czym jest zdrowie; wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ;*
- 2) wymienia zachowania sprzyjające i zagrażające zdrowiu oraz wyjaśnia, na czym polega i od czego zależy dokonywanie wyborów korzystnych dla zdrowia;*
- 3) identyfikuje swoje mocne strony, planuje sposoby ich rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować;*
- 4) omawia konstruktywne sposoby radzenia sobie z negatywnymi emocjami;*
- 5) omawia sposoby redukowania nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny;*

... cd.

- 6) *omawia znaczenie dla zdrowia dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci;*
- 7) *wyjaśnia, w jaki sposób może dawać i otrzymywać różnego rodzaju wsparcie społeczne;*
- 8) *wyjaśnia, co oznacza zachowanie asertywne i podaje jego przykłady;*
- 9) *omawia szkody zdrowotne i społeczne związane z paleniem tytoniu, nadużywaniem alkoholu i używaniem innych substancji psychoaktywnych; wyjaśnia, dlaczego i w jaki sposób należy opierać się presji oraz namowom do używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych.*

W-F – IV etap edukacyjny zakres podstawowy

6. *Edukacja zdrowotna. Uczeń:*

- 1) *wyjaśnia, dlaczego zdrowie jest wartością dla człowieka i zasobem dla społeczeństwa oraz na czym polega dbałość o zdrowie w okresie młodości i wczesnej dorosłości;*
- 2) *wyjaśnia, co oznacza odpowiedzialność za zdrowie własne i innych ludzi;*
- 3) *omawia konstruktywne, optymistyczne sposoby wyjaśniania trudnych zdarzeń i przeformułowania myśli negatywnych na pozytywne;*
- 4) *wyjaśnia, na czym polega praca nad sobą dla zwiększenia wiary w siebie, poczucia własnej wartości i umiejętności podejmowania decyzji;*

... cd.

- 5) *wyjaśnia, na czym polega konstruktywne przekazywanie i odbieranie pozytywnych i negatywnych informacji zwrotnych oraz radzenie sobie z krytyką;*
- 6) *omawia zasady racjonalnego gospodarowania czasem;*
- 7) *wyjaśnia, na czym polega samobadanie i samokontrola zdrowia oraz dlaczego należy poddawać się badaniom profilaktycznym w okresie całego życia;*
- 8) *wyjaśnia, co to znaczy być aktywnym pacjentem i jakie są podstawowe prawa pacjenta;*

... cd.

- 9) *omawia przyczyny i skutki stereotypów i stygmatyzacji osób chorych psychicznie i dyskryminowanych (np. żyjących z HIV/AIDS);*
- 10) *planuje projekt dotyczący wybranych zagadnień zdrowia oraz wskazuje na sposoby pozyskania sojuszników i współuczestników projektu w szkole, domu lub w społeczności lokalnej;*
- 11) *omawia, na czym polega współuczestnictwo i współpraca ludzi, organizacji i instytucji w działaniach na rzecz zdrowia;*
- 12) *wyjaśnia, jaki jest związek między zdrowiem i środowiskiem oraz co sam może zrobić, aby tworzyć środowisko sprzyjające zdrowiu.*

Kompetencje koordynatorów

Wiedza o:

- Rozwoju fizycznym, psychicznym, społecznym i psychoseksualnym dzieci i młodzieży oraz o zdrowiu – zasobach i czynnikach ryzyka dla zdrowia.
- Profilaktyce najczęstszych problemów zdrowotnych i społecznych dzieci i młodzieży oraz profilaktyce chorób cywilizacyjnych.
- Procesie edukacji zdrowotnej w szkole, w tym zwłaszcza ukierunkowanej na rozwijanie umiejętności życiowych.
- Promocji zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem szkoły promującej zdrowie.

... cd.

Umiejętności:

- Diagnozowania potrzeb uczniów w zakresie edukacji zdrowotnej i planowania na tej podstawie jej programu.
- Koordynowania działań w zakresie edukacji zdrowotnej w szkole, współdziałania z innymi nauczycielami, pielęgniarką szkolną, rodzicami i organizacjami.
- Stosowania metod i technik nauczania wspierających aktywność i uczestnictwo uczniów oraz tworzenia atmosfery sprzyjającej uczeniu się i dobremu samopoczuciu.
- Motywowaniu uczniów do troski o zdrowie i wspierania ich w tych działaniach.
- Ewaluacji procesu i wyników prowadzonej przez siebie edukacji zdrowotnej.

... cd.

Postawa, którą charakteryzuje:

- Przekonanie, że zdrowie jest wartością dla człowieka oraz zasobem dla społeczeństwa.
- Gotowość do tworzenia wzorców zachowań zdrowotnych dla uczniów.
- Otwartość i wrażliwość na potrzeby innych, empatia, autentyczność.
- Gotowość do doskonalenia własnego zdrowia oraz umiejętności życiowych.
- Gotowość do działań na rzecz tworzenia zdrowego środowiska pracy i nauki.

Edukacja dla bezpieczeństwa

III etap edukacyjny - Gimnazjum

Cele kształcenia – wymagania ogólne

II. Przygotowanie do działania ratowniczego.

Uczeń zna zasady prawidłowego działania w przypadku wystąpienia zagrożenia życia i zdrowia.

III. Nabycie umiejętności udzielania pierwszej pomocy.

Uczeń umie udzielać pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.

... cd.

IV etap edukacyjny – zakres podstawowy

Cele kształcenia – wymagania ogólne

II. Przygotowanie do sytuacji zagrożeń.

Uczeń zna zasady postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia życia, zdrowia lub mienia; zna zasady planowania i organizowania działań.

III. Opanowanie zasad pierwszej pomocy.

Uczeń umie udzielać pierwszej pomocy poszkodowanym w różnych stanach zagrażających życiu i zdrowiu.

Korzyści

- Włączenie edukacji zdrowotnej do podstaw programowych z przedmiotów – realizacja w ramach godzin poszczególnych przedmiotów
- Konkretnie osoby odpowiedzialne za realizację konkretnych treści
- Wszyscy uczniowie realizują całą podstawę programową (za wyjątkiem wychowania do życia w rodzinie)
- Treści z zakresu edukacji zdrowotnej będą reprezentowane na egzaminach zewnętrznych
- Język wymagań – konkretnie wiadomo co uczeń powinien umieć.

Najważniejsze gimnazjum

Dojrzewanie biologiczne:

- Przeżywanie własnej płciowości
- Zainteresowanie płcią przeciwną

Dystansowanie się od rodziny – autorytet rodziców słabnie:

- Poszukiwanie autorytetów poza domem
- Silny wpływ grupy rówieśniczej i mediów

Labilność emocjonalna:

- Kompleksy
- Niska samoocena
- Lęki i zachowania lękowe

Profilaktyka - trudne zadanie

- Percepcja czasu

Profilaktyka jest adresowana do dalekiej perspektywy, której uczeń rozwojowo nie jest w stanie objąć.

- Poszukiwanie nowych doświadczeń

Przestrzeganie przed nowymi doświadczeniami jest bezskuteczne

- Stosunek do ryzyka

Przy ocenie tzw. obiektywnego ryzyka, młodzi ludzie zaniżą ocenę, dlatego przestrzeganie i straszenie rzadko daje spodziewany efekt.

... cd.

- Odpowiedzialność

Działania profilaktyczne adresowane do poczucia odpowiedzialności nie przyniosą oczekiwanego efektu

- Relacja przyjemność – obowiązek

Działania profilaktyczne powinny być adresowane do priorytetu przyjemności. Odwoływanie się do poczucia obowiązku nie przyniesie spodziewanych rezultatów.

... cd.

- Akceptacja aktywności seksualnej (własnej i innych)

Brak otwartego i akceptującego stosunku do seksualności człowieka, w tym do seksualności młodych ludzi, jest barierą w działaniach profilaktycznych. W pierwszym rzędzie dialog w tym obszarze powinien otworzyć się w nauczycielu.

***Gram zapobiegania
jest więcej wart
niż tona leczenia***

Henry de Bracton

Literatura

- Rozporządzenie MEN z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2002 r., nr 51, poz. 458)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2008r., Nr 4, poz. 17)
- Krzysztof Spalik, Małgorzata Jagiełło, Grażyna Skirmuntt, Wawrzyniec Kofta. Podstawa programowa z komentarzami. Tom 5. Komentarz do podstawy programowej przedmiotu *Biologia*, MEN, 2008.
- Zbigniew Cendrowski, Ewa Czerska, Tomasz Frołowicz, Eligiusz Madejski, Jerzy Pośpiech, Wojciech Przybylski, Bogumiła Przysiężna, Barbara Wojnarowska
- Podstawa programowa z komentarzami. Tom 8. Komentarz do podstawy programowej przedmiotu *Wychowanie fizyczne*, MEN, 2008.
- Wiesław Sokoluk „Wychowanie do życia w rodzinie. Poradnik metodyczny dla nauczycieli”, WSiP, Warszawa 2003